

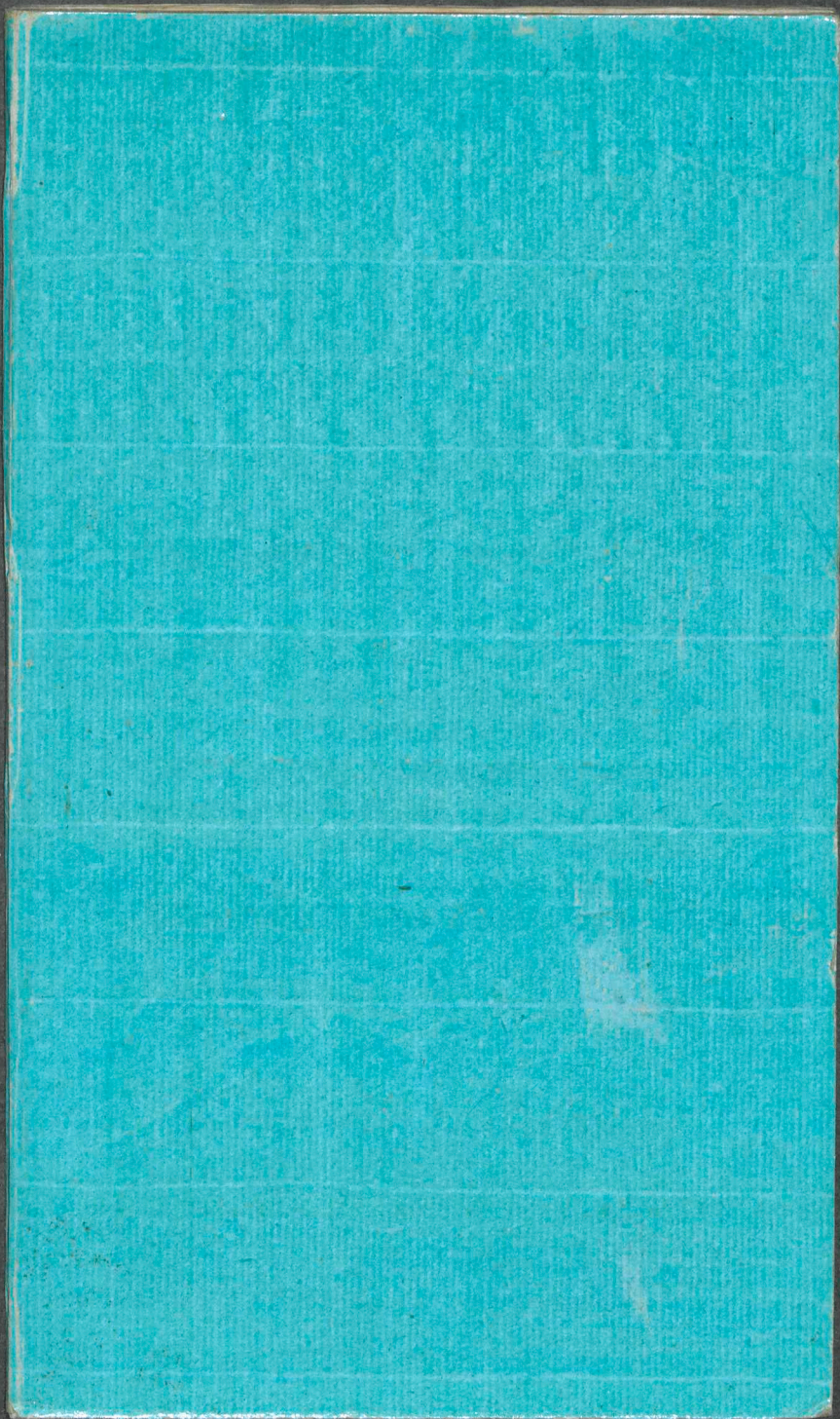
Johann Ehregott Gundlach

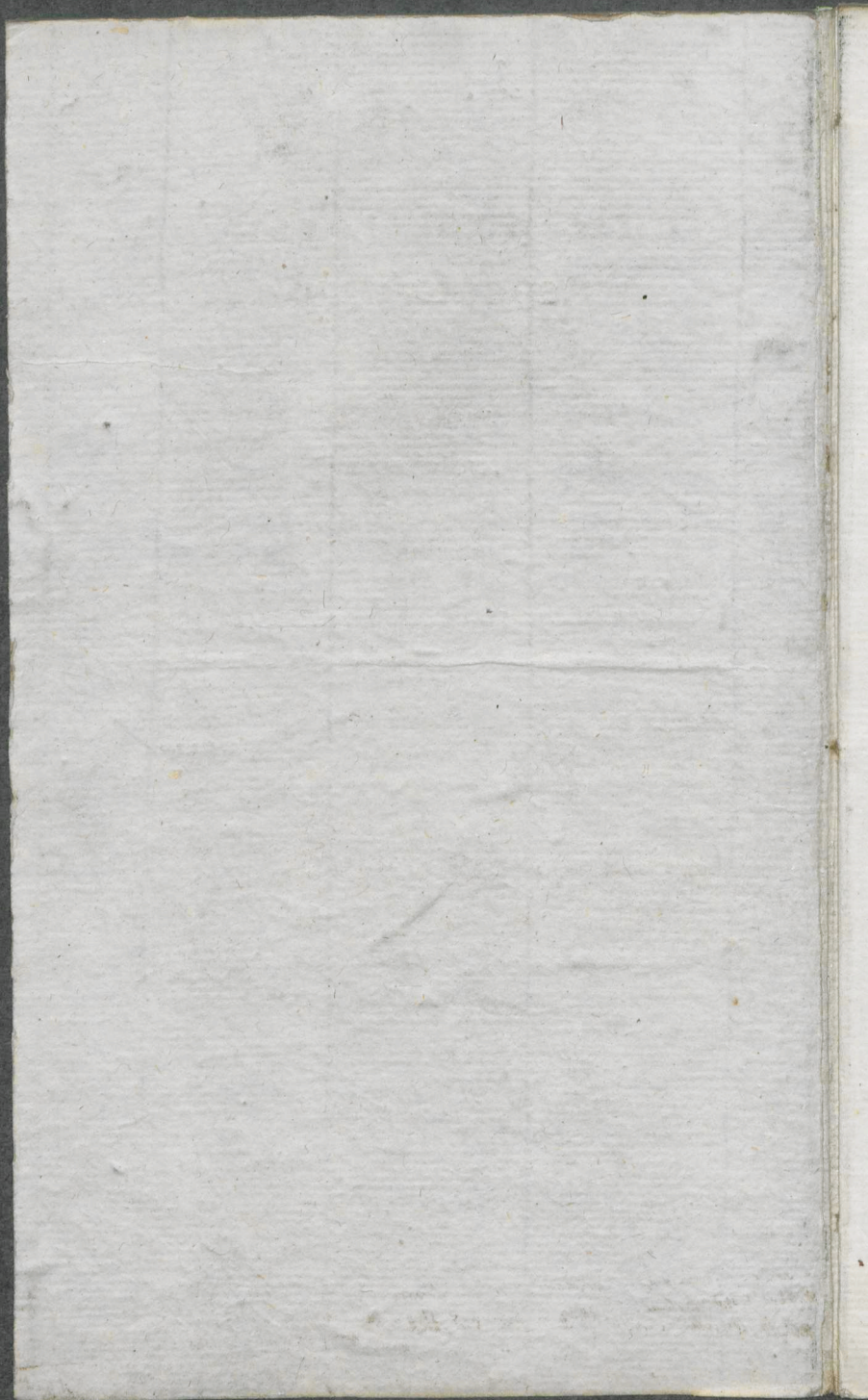
Analecta literaria Medicinam forensem spectantia : Dissertatio inauguralis

Rostochii: Literis Adlerianis, 1817

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1007502908>

Druck Freier Zugang OCR-Volltext

31
Analecta literaria
Medicinam forensem
spectantia.

~~~~~
Dissertatio inauguralis

quam

Auctoritate et consensu Illustris Medicorum
ordinis

in Academia Rostochiensi

pro

Gradu Doctoris medicinae et chirurgiae

publico eruditorum examini

submittit

Joannes Ehregott Gundelach,

Wismariensis.

Rostochii 1817.

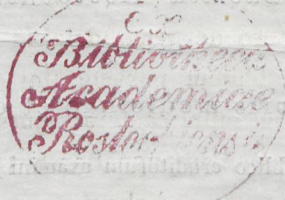
Literis Adlerianis.

Medicinae Toronensis
specimens

Dissectio Morgagni

Andreas Morgagni

Gratu. Doct.

Joannes Morgagni

Historia

Historia Anatomica

Analecta literaria

Medicinam forensem spectantia.

Omnia fere scientiae medicae partium nullae tam sero ac *ars obstetricia* et *medicina forensis* ad aliquem pervenerunt perfectionis gradum. Dum enim caeterae ejusdem partes, non tot obnoxiae impugnationibus, ad majorem sensim progrediebantur certitudinem, mutuum sibi ad assequendum scopum praebentes, auxilium, illae duae ignorantiae quodam squalore oppressae diu jacuerunt. Praeprimis autem infaustum quasi omen obfuit medicinae forensi. Longo enim temporis intervallo opus fuit antequam progrediens conspici potuit; diuque jam *ars obstetricia* aliquo eminuerat fastigio, cum *medicina fo-*

rensis vix scientificè pertractari coepisset. Cujus sane phaenomeni causae partim in ipsa cum homine ipso nascente istius artis necessitate, partim in inutilitate hujus scientiae, si statum mundi ab incunabulis gentium respicias. Tunc temporis enim nondum rationes partus aderant abscondendi; nondum remedia investigata erant abortiva; nondum alicui per cruciatum confessio criminis magiae extorta erat; denique ars veneni proximo parandi nondum tanta exulta erat methodo.

Fuerunt tamen qui medicinae forensis originem altius et quidem ex summa antiquitate repetere studuerunt. Non quidem negarem: vetustatem percrutanti vestigia obventura esse casum, civilium et criminalium, quibus iudices, necessarium duxerint medicos adhibere; at legitimum in foris scientiae medicae usum demum per *Constitutionem Criminalem Carolinam* introductum fuisse, mihi quidem extra omnis dubitationis aleam positum esse videtur. Optime enim

monente MALBLANCKIO *) nullam ante an-
 num MDXXXII invenies doctrinam de in-
 spectione oculari judiciali neque magis de
 sectione cadaveris in casu homicidii. Non
 enim isti inspectioni rite factae priscam illam
 equiparabis consuetudinem Germanorum,
 qua fur manifestus illigata dorso re furto
 ablata aut hominis occisi cadaver membrumve
 oculis subiciebatur iudicis, quo is facilius
 posset eruere corpus delicti; multoque minus
 huc referes stultum illum morem adducendi
 per simulationem homicidae, ut is manu
 contrectaret cadaver. Ista sane constitutio
 criminalis necessarium sancivit inter iudicem
 et medicum nexum; litemque antea motam
 super quaestione: placitum iudicis egeatne
 placito medici ad ferendam sententiam legi-
 timam, nec ne? — verbis desertis diremit;
 ejus praecepti rationibus investigandis Viri,
 jugum ratiocinio juga praeferentes arbitrii,
 cum felici eventu suae ipsorum de earum
 soliditate persuasioni operam navarunt.

*) Geschichte der P. G. O. p. 72, 73.

Huic legi non fuit par sapientiae suae auctoritas, quippe pars Jureconsultorum tunc temporis gravissimorum eam supercilio quasi quodam alto despexit, parsque Statuum Imperii eam vel non vel saltem frigide receperunt. Facile inde colliges, usum illorum legis articulorum, qui de consultatione medicorum caverunt, non nisi pedetentim, praesertim autem in saeculo decimo septimo, ubi constitutionis carolinae auctoritas crescere coepit, in foris territorialibus germanicis fuisse introductum.

Ipsa e Germaniae finibus in caetera Europae regna facta divulgatio constitutionis carolinae abunde docet, Germaniae partes in stabiliendo isto usu forensi scientiae medicae fuisse primas et praecipuas. In Gallia primum anno MDCVI chirurgos invenimus publice ordinatos, quibus, mediante avaritia et superbia archiatri regii, omnes demandatae erant disquisitiones medico-judiciales *).

---

*) Observations chirurgico-legales sur un question important de la jurisprudence criminelle, lues

Nulla autem alia Europae regione scientiam medicam tanto in decidendis casibus civilibus et criminalibus gaudere momento certum est ac in nostra patria germanica, ita ut consultationes medicorum et aliorum artis peritorum in casibus modo enuntiatis, simulac veritati inserviant eruendae, lege cautae sint. Inde etiam apud nos medicus et chirurgus forensis strictiori nexi sunt relatione ad judicem, et ubique fere terrarum germanicarum plures sunt ordinatae instantiae medicinales, quarum decisiones a iudice in casibus gravioribus petendae sunt. Discrepant tamen admodum inter se diversae diversorum territoriorum Germaniae Ordinationes medico-forenses, quarum diversitatibus exponendis loco hoc incongruo tamen non immorabimur.

Sicuti autem Germania nostra in adhibendo usu forensi scientiae medicae caeteras

---

à la séance publique de l'Académie des sciences de Dijon le 20. Dec. 1789 par le Professeur CHAUSSIER. Dijon 1790.

nationes anteivit, ita quoque in medicina forensi excolenda artisque ad legem efformenda Germanici praecipue medici elaborarunt, iisque sane fastigium, ad quod elata est, debetur conspicuum. Magna sunt sane merita de hac scientia antiquiorum medicorum, nempe: HALLERI, AMMANNI, BOHNII, DANIELIS, ESCHENBACHII, TEICHMEYERI, FASELII caet. nec non noviorum, nempe: METZGERI, PYLII, GRUNERI, ROOSII, AUGUSTINI, WILDBERGII et HENKII. Hos viros hic nominasse sufficiet, quippe neminem scripta eorum fugiunt satis nota.

Juvabit tamen evolvere libros sequentes, qui optime quid germanici in specie medici de medicina forensi meruerint, exponunt:

- a. GELIKE Introductio in Historiam literariam scriptorum, qui medicinam forenses illustrarunt. Frcf. 1725.
- b. VIGILIIS ab KREUZENFELD Bibl. chirurgica. T. I. Chirurg. forensis.
- c. DANIEL Entwurf einer Bibliothek der Staatsarzneikunde. Halle 1784.

- d. WEBER in HALLERS Vorlesungen über die gerichtliche Arzneiwissenschaft. I. Bern 1782. Satz. 31-68.
- e. FAHNER System der gerichtlichen Arzneikunde. B. I. II.
- f. KNEBEL Handbuch der Literatur der gerichtlichen Arzneikunde bis zum Ende des achtzehnten Jahrhunderts. Görlitz 1806. I. Abth.
- g. Kritische Jahrbücher der Staatsarzneikunde für das neunzehnte Jahrhundert. Herausgegeben von C. KNAPE und A. F. HECKER. Berlin 1806-1809. B. I. II.
- h. Archiv der Staatsarzneik. von F. L. AUGUSTIN. B. I. II. Berlin 1804. 1805.
- i. Jahrbuch der Staatsarzneikunde von J. H. KOPP. Jahrg. I-IX. Frkf. 1806-1817.
- k. G. H. MASIUS Almanach für Aerzte und Nicht-ärzte auf das Jahr 1817. p. 254.

Vestigia germanicorum medicorum, qui in medicina sudarunt excolenda forensi, praecipuis a gallicis excepta sunt medicis, licet non ideo assererem, scientiam ipsam ab iis-

dem vere fuisse provectam. Compendia FODEREI, BELLOCI, VIGNII pluriumque aliorum magna laborant penuria egentque praeprimis divitiis novissimarum detectionum in omnibus fere partibus Physicae et scientiae medicae, quibus eodem tempore impressa mediorum germanicorum abundant scripta. Collectiones observationum, qualibus ab illustribus PYLIO, METZGERO, BUCHHOLZIO, KOPPIO aliisque se ditatam merito gloriatur Germania, Gallia nobis non dedit; multum quidem inter se hi gallici medici de quibusdam controversiis e. g. de legitimitate partus serotini disputarunt, nullo tamen fructu inde ad majorem certitudinem rei ipsius dubiae redundante.

Quaecunq; medicinam forensem spectantia apud caeteras in publicam lucem prodibant nationes, hucusque nobis fere ignota manserunt; lectoris hasce pagellas tamen e his quaedam felici quodam fato et epistolari commercio exterorum ad nos delata eruditiorum virorum offerimus. Id unice in votis

habemus, ut lector benevolus iis tanquam Paralipomenis historiae literariae medicinae gaudeat forensis.

I.

„Cirugia forense general y particular, dividenda en quatro partes. Obra original de D. JUAN FERNANDEZ DEL VALLE, Profesor de Cirugia, y segundo Ayudante de Anatomia en el Hospital general de esta Corte. Tomo I-III. En Madrid Anno de 1796.”

Hujus operis hactenus in nullis mentio est facta actis eruditorum. Unum sui generis, id quod ex plurimis colligimus locis, omnino Hispania esse videtur, quod nemo status politici hujus regni gnarus sane mirabitur. Attamen non ineptis inutilibusve compendiis medicinae forensis annumerandum hunc librum censeo; doctrinae enim soliditate et distincta rerum pertractandarum expositione plurimos antea gallicos scriptores. Notitia medicinae forensis literaria multo melius existimarem auctorem hunc imbutum ac a medico hispano expectari posse videtur. Norit opera

ZACCHIAE, AMMANNII, BOHNII, VALENTINI, TEICHMEYERI, HEISTERI, ALBERTI, ZITTMANNI, RICHTERI (Digesta medica), TROPANEGRI, HASENESTI, HEBENSTREITII, PLENCKII, PLOUCQUETII caet., nec non plures nostrorum Jureconsultorum e. g. LEYSERUM, KOCHIIUM, BOEHMERUM caet. Inprimis multa hausisse videtur ex TEICHMEYERI Instit. med. legal., ex Anthropologia forensi HEBENSTREITII, denique etiam ex PLOUCQUETII Commentario medico in processus criminales. Obveniunt tamen in opere ipso haud pauca, quae auctoris testantur ipsius meditationes.

Praecuntibus LUDWIGIO, SIKORA, PLENCKIO et FAHNERO medicus hic hispanus medicinam forensis dividit: in civilem (cirurgia forensis civil - politica), militarem (militar), ecclesiasticam (canonica) et criminalem (y criminal). Mitto hic notissima, quae opposueris huic rerum divisioni, inprimis quod ea nimis ansam det repetitionibus, cum multae huc respicientes materiae in jure civili aequae

ac criminali pertractandae sint. Formam, quam constitutio criminalis carolina actuum praescribit legitimitati medico-forensium, eandem invenis esse in Hispania ac in nostra Germania; in medio autem relinquere cogor quaestionem gravissimam: num publica ibidem medici et chirurgi sint ordinati auctoritate?

Plures libri partes eminent soliditate et sollertia auctoris, qua disquisitiones suas omni numero absolutas reddere studuit. Ad has refero:

1. Cap. XI. Vol. I. *de sterilitate et impotentia*-(De la esterilidad y de la impotencia).

Eundem tamen duas has voces sensu longe alio ac caeteri medicinae forensis auctores accipere sequentes docebunt earum definitiones:

Vol. I. p. 284. „La voz esterilidad, es un sustantivo femenino, que significa imposibilidad de engendrar. La impotencia es del mismo genero, y que dice, dificultad para la generacion.”

Sic quoque fit, ut primum de *sterilitate et impotentia* generis feminini, deinde vero generis masculini agat. Cf. de hac materie:

GRUNER resp. SONTAG. de causis *impotentiae in Sexu potiori*. Jen. 1774. In WAIZ Neuen Auszügen. III. P. 1. et FRANK Delect. opusc. med. Vol. VII. No. 7. p. 299.

IDEM de causis *sterilitatis in sexu sequiori* ex doctrina Hippocratis veterumque medicorum, Hal. 1769. recus in Delect. Dissert. Jenens. Heidelb. 1783. Vol. II. p. 153.

2. *De Laesionibus*. Vol. II. Cap. I-XII.

Haec duodecim capita palmam fere caeteris per doctrinae soliditatem praecipiant, dum auctorem et in praxi chirurgica bene versatum antecessoresque suos haud coeco impetu imitatum esse testantur. Numerum laesionum absolute lethalium quidem pluribus auget, quas illuc referre nos meliora edocti sedulo cavemus; attamen non obliviscamur, hunc hispanum opus suum ante undeviginti exarasse annos spemque dedisse eodem ipso

uberrimam, se ea qua coeperat via in amplificanda eruditione progressum fuisse.

Laesiones dividit in quatuor classes:

A. *Laesiones absolute lethales*. („La primera mera comprehende todas las heridas que son absolutamente mortales.”)

B. *Laesiones non absolute lethales*, sive tales, quae medium tenent inter laesiones absolute et per accidens lethales; haec enim auctoris sententia mihi esse videtur, uti eam ex sequentibus ejusdem colligerem verbis: „La segunda clase contiene todas aquellas heridas cuya esencia no se conoce bien (!?), ó dudamos de ella por alguna causa; y para decirlo de una vez, esta clase de heridas, tiene un lugar medio entre las que son absolutamente mortales, y las que lo son por accidente, se las puede dar con bastante propiedad el nombre de heridas dudosas.” Patet inde; auctorem laesiones hoc loco intellexisse *per se le-*

thales, licet easdem non huc distinxit voce.

C. *Laesiones per accidens lethales*: „La tercera abraza en si las heridas que son mortales por todo genero de accidentes; es decir, que nunca son de esencia mortales, ya sea que los accidentes existaa en el sugeto antes de recibir la herida, o bien que hayan sobrevenido por la ignorancia ó defecto del Cirujano, del enfermo ó de los asistentes etc.

D. *Laesiones leves*. „La quarta, presenta á el Profesor en compendio, todas las heridas que por lo comun no tienen malas consequencias, por caya razon se les da el nombre de leves.”

5. *De Infanticidio*. Vol. II. Cap. XIII.

Non asseclam eum dixerim docimasiae pulmonum, quippe probe distinguit casus, ubi experimentum a nonnullis nimis laudatum nil probare posse, conclamant omnes.

II.

Suecici Auctores.

Horum sequentium trium notitiam debemus celeberrimo Professore Stockholmiensi

GADELIO:

a. Utkost till Medicinal Lagfarenheten (i. e. Medicina forensis) of KIERNANDA. Stockholm 1776.

b. Läkaregrunda till bitrave for Stysman och Domare. Stockh. 1783.

c. Handbok i Medicinal-Lagfarenheten af ERIC GADELIUS. Stockholm 1804.

Duorum ex his scriptorum sola nobis nomina innotuerunt; tertium ab illustri auctore ipso dono accepimus. Hocce compendium est Scriptum praemio publico in certamine coronatum, dignumque sane, quod melioribus associetur germanicis hujus generis operibus. Prae ceteris scientiae medicae partibus auctor, Vir inter medicos Sueciae eruditionis gravitate neque ac ingenii gloria eminens, medicinae forensi fervorem studii sui dicasse videtur, bibliotheca huc spectante

uberrima insuper pollens. Non semper tamen exterorum patriaeque suae [auctorum humeris suffultus et suo ipse interdum ingenio vela dedit, cui praxeos exemplos innutriendo occasionem defuisse eo magis dolendum.

METZGERI vestigiis inhaerens primum et copiosissime tractat formalem, deinde materialem medicinae forensis partem.

Laesiones lethales in duas dividit classes: laesiones, nempe, absolute, et laesiones per accidens lethales. Optime reprobat p. 150. laesiones per se lethales, PLOUCQUETUM secutus quoad individualiter s. in concreto lethales.

De Veneficio (om Forgifning p. 216.) perpolitte egit. *Venenum* auctori est corpus, ejus adeo parva dosis vitam valetudinemque destruere potest. (GIFT är huart och ett ämne, som i obetydlig mängd användt orsakar en för helsan eller lifvet äfventyrlig verkan.)

III.

Non tam magnam, ac forsan expectares, medicina forensis in *Anglia* messuit messem literariam. Hactenus unus nobis innotuit liber huc referendus, a nullo tamen, quantum scire licuit, germanico citatus auctore. Titulus ejusdem est sequentis tenoris:

„Elements of Medical Jurisprudence; or a succinct and compendious Description of such Tokens in the human Body, as are requisite to determine the Judgment of a Coroner, and of Courts of Law, in cases of Divorce, Rape, Murder &c. London 1788.”

Libri genitorem nominant quemdam Doctorem FARR. Militem levissimae sane eum aestimares armaturae, nequidem TEICHMEYERO, BRENDLIO et LUDWIGIO comparandum.

Hunc excipit novius quoddam Scriptum, quod delineationem exhibet rerum in systemate medicinae forensis digerendarum, cui sequens est titulus.

„*Medical Ethics*; or, a Cove of Institutēs and Precepts, Adapted to the Professional conduct of Physicians and Surgeons: I) In Hospital Practice. II) In Private or General Practice. III) In relation to Apothecaries. IV) In Cases which may require a Knowledge of Law. To which is added, an appendix containing a discourse on hospital duties; also notes and illustrations by THOMAS PERCIVAL. Vol. II.

Obvenerunt mihi insuper in ipsis actis anglicis diversis literariis plures ad medicinam forensem referendae commentatiunculae.

Hanc tantam paucitatem Scriptorum de nostra scientia mirantes caveant tamen, ne eandem deficienti, uti crederent, adscribant nexui in Anglia legali inter scientiam medicam et justitiae administrationem. Fide dignissimae a nobis comparatae relationes unanimiter testantur, ibidem uti apud nos medicos atque chirurgos in omnibus casibus violentae hominis mortis ad videndum requiri et obducendum cadaver. Id autem infitias non ibo: nexum illum modo memoratum in Anglia ab ipsa lege non tam stricte esse

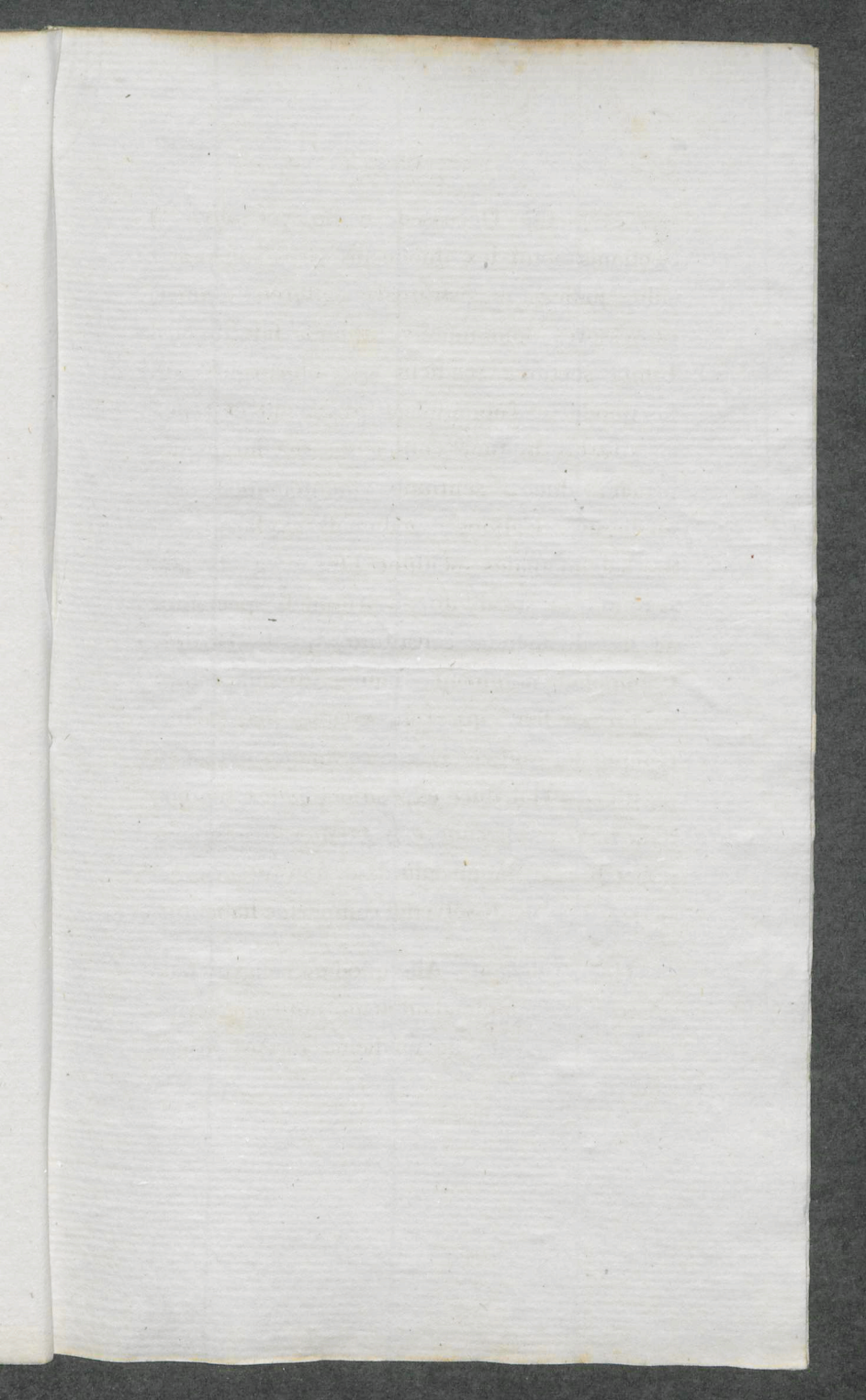
determinatum ac in nostra Germania, disquisitionibusque anglicis medico-legalibus nostrum, quoad minutissima et formam negotii, rigorem deesse; denique, placitum iudicis non ea, qua novimus de nostris necessitate legali, superstrui placito medicorum. In hoc et ipsi medici angli nobiscum per illos ipsos ante aliquod annos certioribus factis conveniunt; nec errant forsitan, qui hisce circumstantiis eos remotos ab excellenda nobilissima scientia non temere desidia arguunt.

Mirum in modum sane in casibus medico-legalibus praxis judicialis in Anglia a nostra differt, planeque nostram respuit sollicitudinem. Sequentia id illustrabunt. Non medicis et chirurgis publica auctoritate ad has functiones specialiter designatis inspectiones et sectiones demandantur cadaverum in casu homicidii; ii solum requiruntur, qui magis vicini sunt, aut qui mortuum, dum adhuc in vivis erat, postremum viderunt. („The one nearest on hand, or the one who

has seen the Deceased while yet alive.") Sectionis actui lex duodecim viros sub praesidio iudicis magistratusve interesse jubet, possessores domuum sive aliunde fide dignos. Finita sectione medicus sive chirurgus cum his duodecim communicat quae vidit et reperit; de his hi tunc conscientia sua juramento firmata duce, sentiunt, mentemque suam mediante relatione, tribunali explicant. — Si matrimoniales incidunt lites e. g. de impotentia et sterilitate, a tribunali specialiter ad has dirimendas constituto, quod „Doctors Commons” nominant, famigeratissimi requiruntur medici, qui rem cognoscant, cognitamque soli iudici, non vero duabus exponant partibus. Hac duce expositione iudex sententiam fert, publicaeque e. g. factum dissolutionis judicialis matrimonii cuiusdam, non autem occasio rationesque dissolvendi compertae habentur.

Haec sufficiant. Alio quodam congruo loco utemur ad complendam hanc notitiam scriptorum exterorum de medicina forensi minus notorum.

17
Ard.

II.

Suecici Auctores.

Horum sequentium trium notitiam debemus celeberrimo Professore Stockholmiensi

GADELIO:

- a. Utkost till Medicinal Lagfarenheten (i. e. Medicina forensis) of KIERNANDA. Stockholm 1776.
- b. Läkaregrunda till bitrave for Stysman o Domare. Stockh. 1783.
- c. Handbok i Medicinal-Lagfarenheten af ER GADELIUS. Stockholm 1804.

Duorum ex his scriptorum sola nobis nomen innotuerunt; tertium ab illustri auctore ipso dono accepimus. Hocce compendium est Scriptum praemio publico in certamine coronatum, dignumque sane, quod melioribus associetur germanicis hujus generis operibus. Prae ceteris scientiae medicae partibus auctor, Vir inter medicos Suecici eruditionis gravitate neque ac ingenii gloria eminentis, medicinae forensi fervorem studio sui dicasse videtur, bibliotheca huc spectat

